

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ R.**, **2/ M. R.**, bývajúca v B., **3/ A. D.**, bývajúca v B., žalobcovia 1/ až 3/ zastúpení JUDr. L. L., advokátom v B., proti žalovaným : **1/ G.**, zastúpený JUDr. P. E., advokátom v B., **3/., 4/ K.**, **5/ C. G.**, bývajúci v B., zastúpený JUDr. P. E., advokátom v B., **o neplatnosť právnych úkonov a o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 47/2001, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2013 sp. zn. 6 Co 102/2012

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Dovolacie konanie vo vzťahu k žalobkyniam 2/ a 3/ voči žalovaným **z a s t a v u j e .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom (v poradí piatym) zo 6. decembra 2011 č.k. 7 C 47/2001-818 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali neplatnosti zámennej a kúpnej zmluvy a určenia vlastníctva. Po vykonanom dokazovaní uzavrel, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, lebo nepreukázali v konaní, že svoj reštitučný nárok si uplatnili riadne a včas zákonným spôsobom a preto obmedzenie prevodu nehnuteľností, ktoré vyplýva z ustanovenia § 5 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb. sa na žalovaných v danom prípade nevzťahuje. Z predchádzajúceho dokazovania v konaní sp. zn. 7 C 192/96 je zrejmé, že predmetné nehnuteľnosti pôvodne patrili bývalým urbárikom a že vlastníctvo k týmto nehnuteľnostiam prešlo na žalovaného 3/ a to zo zákona a žalovaný 3/ ako vlastníak mohol s týmito nehnuteľnosťami disponovať.

Žalobcovia žiadali, aby súd určil, že právne úkony napadnuté žalobou sú neplatné a súčasne že žalovaní 1/, 2/, 4/ a 5/ nie sú ani sa nikdy nestali vlastníakmi predmetných

nehnutelností. Súčasne žiadali, aby súd určil, že žalovaný 3/ bol dňa 24.6.1991 a v súčasnosti je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Súd na základe vykonaného dokazovania oboznámením sa s predmetnými zmluvami a predmetnou notárskou zápisnicou dospel k záveru, že tieto právne úkony spĺňajú všetky podmienky požadované ustanovením § 37 ods. 1 OZ a nemajú ani také vady, ktoré by mali za následok ich neplatnosť podľa § 39 OZ, dospel k právnemu záveru, že predmetné právne úkony sú platnými právnymi úkonmi. Vo všetkých troch prípadoch išlo o prevod nehnuteľností, ktorý uskutočnili vlastníci nehnuteľností, ktorí uplatňovali svoje vlastnícke právo a preto mohli s predmetom svojho vlastníctva voľne disponovať. V konaní nebol preukázaný naliehavý právny záujem žalobcov na uplatňovanom žalobnom petite, preto s poukazom na citované ustanovenia návrh žalobcov zamietol v celom rozsahu.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcov rozsudkom z 29. apríla 2013 č.k. 6 Co 102/2012-887 výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba voči žalovanému 2/ zamietnutá zrušil. Vo zvyšku napadnutý rozsudok potvrdil. Vyslovil, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/ a 5/ k rukám advokáta JUDr. P. E. trovy odvolacieho konania 1 265,52 € do troch dní. Žalovaným 3/, 4/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

V odôvodnení odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozsudku, konštatoval ich správnosť s tým, že súd prvého stupňa zistil správne skutkový stav veci a vyvodil z neho správny právny záver a svoje rozhodnutie aj dostačujúco odôvodnil. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že zhodne so súdom prvého stupňa je toho názoru, že členovia U. reštitučný nárok v zákonnej lehote neuplatnili. V konaní žalobcovia nepreukázali, kto sú oprávnené osoby. Oprávnenými osobami sú totiž jednotliví členovia urbárskeho spoločenstva, ktorí si môžu určiť spoločného zástupcu (§ 37 ods. 2 zák. č. 330/1991 Zb. v spojení s § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb.). Oprávnenou osobou teda nie je samotné urbárske spoločenstvo. Žalobcovia nepreukázali, ktoré konkrétne fyzické osoby boli členmi U. (ak v rozhodnej dobe existovalo), resp. ktoré osoby sú ich právnymi nástupcami. Nepredložili tiež doklady preukazujúce, kto bol skutočným vlastníkom predmetných nehnuteľností, teda zoznam pôvodných urbáranikov z R.. Nie je tak zrejmé, či oprávnené fyzické osoby (urbáranici z R.) sú totožní s fyzickými osobami, ktoré reprezentuje žalobca 1/. Pokiaľ ide o podanie P. H. z 15. decembra 1992, ktoré bolo doručené Pozemkovému úradu dňa 17. decembra 1992, týmto podaním P. H. uplatnil reštitučný nárok len v mene urbáranikov z J.. Súčasne podaním z 15. decembra 1992 a doručeným Pozemkovému úradu dňa

17. decembra 1992 P. H. uplatnil reštitučný nárok v mene J.R.U.. Obe tieto podania sú inak obsahovo zhodné a v záhlaví oboch je napísaná Urbárska spoločnosť B.. Nehnutelnosti, ktoré sú predmetom reštitučného nároku sú v prvom podaní špecifikované tak, že ide o nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. 1 katastrálne územie J., zatiaľ čo v druhom podaní sú špecifikované tak, že ide o nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej vložke č. X. J., R. a Č.. V konaní bolo preukázané, že nikdy neexistoval spoločný urbár týchto troch obcí, a P. H. teda nemohol bez splnomocnenia zo strany členov rusovského urbáru za nich uplatniť reštitučný nárok na Pozemkovom úrade. Takéto splnomocnenie v písomnej forme žalobcovia do spisu nezaložili (viď § 17 zák. č. 71/1967 Zb.). Súčasne žalobcovia nepredložili doklad o tom, že by oprávnené osoby za súhlasu majiteľov väčšiny podielov určili P. H. za spoločného zástupcu. Stotožnil sa so súdom prvého stupňa v tom, že písomné plnomocenstvo nemôžu nahradiť nedatované čestné prehlásenia, ktoré dňa 10.7.2007 založil do spisu Pozemkového úradu právny zástupca žalobcov. Okrem toho, pre každú z uvedených obcí existuje samostatná pozemnoknižná vložka č. X.. Poukázal na podanie Krajského úradu v Bratislave z 9.6.1997 zn. X. adresované Krajskej prokuratúre v Bratislave, z ktorého je zrejmé, že až po ukončení termínu vydokladovania uplatnených nárokov urbárskych spoločností (k 31.12.1995) sa v spise X. za U. objavilo nové podanie pod tou istou značkou, kde si J. uplatnili nárok, ale pôvodní vlastníci boli uvedení nielen za J. ale aj R. a Č.. Doklad bol podpísaný predsedom Urbárskej spoločnosti J. tak ako pôvodné, ktoré bolo v spise nahradené týmto novým podaním. V čase pôvodného podania bola podaná aj výzva na P.R., v ktorom požadovali vydať iba U.J.. Napokon poukázal aj na znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. X., z odboru písomoznalectva. V závere tohto posudku sa uvádza, že predmetné podania z 15.12.1992 nie sú identické, teda neboli vyhotovené z jedného originálu a preto nemohli vzniknúť v jednom čase. Všetky tieto skutočnosti vedú odvolací súd k záveru, že jediným relevantným dokladom je podanie P. H. z 15. decembra 1992, ktorým uplatnil na Pozemkovom úrade reštitučný nárok týkajúci sa U.. U. uplatnilo reštitučný nárok na Pozemkovom úrade až podaním z 28.12.1994, ktoré bolo Pozemkovému úradu doručené 29.12.1994. U. teda reštitučný nárok uplatnilo oneskorene po uplynutí zákonnej lehoty (31.12.1993). Vzhľadom na to, že sa na žalovaného 3/ nevzťahoval zákaz prevodu predmetných nehnuteľností na iného v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. a predmetné právne úkony preto nie sú neplatné. Súčasne žalovaný 3/ nie je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny v časti, ktorou bola žaloba proti žalovaným 1/, 3/, 4/ a 5/ zamietnutá. Výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba proti žalovanému 2/ zamietnutá odvolací súd

zrušil z dôvodu, že odvolací súd uznesením z 28.2.2005 č.k. 2 Co 357/04-182 konanie proti žalovanému 2/ zastavil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu do potvrdzujúceho výroku a nadväzujúceho výroku o trovách konania podali dovolanie žalobcovia 1/ až 3/, ktorého prípustnosť odôvodňovali z ustanovenia § 237 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.a/ O.s.p., že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhli v napadnutej časti zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietali, že súdy nižších stupňov im odňali možnosť konať pred súdom tým, že svoje rozhodnutia riadne neodôvodnili a náležite nevyhodnotili vykonané dôkazy.

Dovolatelia namietali, že odvolací súd bez toho, aby opakoval alebo doplnil dokazovanie, svoje rozhodnutie založil aj na skutkových zisteniach, ktoré vyvodil z listu Krajského úradu v Bratislave zo dňa 9.6.1997 zn. X. a zo znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. X. z odboru písmaoznactva. Súd prvého stupňa týmito listinami nevykonal dokazovanie a vo svojom rozhodnutí ich ani nespomenul. Žalobcovia 1/ až 3/ už nemali možnosť zaujímať k týmto listinám stanoviská, navrhovať návrhy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania. Znemožnil im realizáciu procesných práv a tým odňatie konať pred súdom.

Dovolatelia namietali, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorá spočíva v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplne alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci.

Dovolatelia namietali skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Súd prvého stupňa aj odvolací súd pochybili aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Z rozsudkov súdov prvého stupňa a odvolacieho súdu vyplýva, že posúdili predmetný spor ako vec, ktorej hodnotu možno vyčíslieť v peniazoch. V predmetnom prípade ide o určovací žalobu podľa ustanovenia § 80 písm.c/ O.s.p., preto podľa ustálenej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 1.9.2008 sp. zn. 1 M ObdoV 17/2006 uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe ročník 2008 čiastka 5 poradové číslo 63/2008), výška tarifnej odmeny advokáta sa

určuje ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci. Ďalšou nesprávnosťou rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu je, že uložil žalobcom 2/ a 3/ zaplatiť aj také trovy konania, ktoré vznikli žalovaným 1/, 3/ a 5/ predtým, ako sa žalobcovia 2/ a 3/ stali účastníkmi predmetného konania.

Žalovaný 4/ navrhol dovolanie žalobcov zamietnuť.

Žalobkyňa 2/ M. R. a 3/ A. D. podaním zo dňa 26. novembra 2013 zobrali svoje dovolanie zo dňa 18. júla 2013 podané proti rozsudku odvolacieho súdu späť.

Podľa § 243b ods. 5 veta druhá O.s.p. ak dovolateľ vezme dovolanie späť dovolací súd konanie uznesením zastaví.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) so zreteľom na právne účinný dispozitívny úkon žalobkýň 2/, 3/, ktorým vzali svoje dovolanie späť, a to v celom rozsahu, postupoval podľa citovaného zákonného ustanovenia a konanie o dovolaní vo vzťahu medzi žalobkyňami 2/ a 3/ a žalovanými zastavil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (žalobca 1/) (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky je v dovolacom konaní oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm.a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov

nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou inšinciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobcu 1/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

Dovolanie žalobcu 1/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci

súduv, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil, a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O.s.p.), čo súčasne zakladá porušenie jeho práv na súdnu ochranu (čl. 46

ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, neurčitosť, nezrozumiteľnosť a nevyporiadanie sa so všetkými jeho odvolacími námietkami a námietkami uvádzanými v konaní a preto v konaní v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

Pokiaľ žalobca 1/ namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavuje predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu ako vyplýva aj z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby

bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutia (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p.) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú v súhrne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietli. Zhodli sa na tom, že členovia U. reštitučný nárok v zákonnej lehote neuplatnili. Žalobcovia nepreukázali, ktoré konkrétne fyzické osoby boli členmi U. (ak v rozhodnej dobe

existovalo), resp. ktoré osoby sú ich právnymi nástupcami. Nepredložili tiež doklady preukazujúce, kto bol skutočným vlastníkom predmetných nehnuteľností, teda zoznam pôvodných urbárikov z R.. Nie je tak zrejmé, či oprávnené fyzické osoby (urbárnici z R.) sú totožní s fyzickými osobami, ktoré reprezentuje žalobca 1/. Pokiaľ ide o podanie P. H. z 15. decembra 1992, ktoré bolo doručené Pozemkovému úradu 17. decembra 1992 uviedli, že nikdy neexistoval spoločný urbár troch obcí, teda J., R. a Č. a P. H. teda nemohol bez splnomocnenia zo strany členov Rusovského urbáru za nich uplatniť reštitučný nárok na Pozemkovom úrade. Takéto splnomocnenie v písomnej forme žalobcovia do spisu nezaložili (viď § 17 zákona č. 71/1967 Zb.). Žalobcovia nepredložili doklad o tom, že by oprávnené osoby za súhlasu majiteľov väčšiny podielov určili P. H. za spoločného zástupcu. Písomné plnomocnenstvo nemožno nahradiť nedatovaným čestným prehlásením, ktoré dňa 10.7.2007 založil do spisu Pozemkového úradu právny zástupca žalobcov. Jediným relevantným dokladom je podanie P. H. z 15. decembra 1992, ktorým uplatnil na Pozemkovom úrade reštitučný nárok týkajúci sa U. U. uplatnilo reštitučný nárok na Pozemkovom úrade až podaním z 28.12.1994, ktoré bolo Pozemkovému úradu doručené dňa 29.12.1994. U. teda reštitučný nárok uplatnilo oneskorene po uplynutí zákonnej lehoty (31.12.1993). Na žalovaného 3/ sa preto nevzťahoval zákaz prevodu predmetných nehnuteľností na iného v zmysle § 5 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. a predmetné právne úkony preto nie sú neplatné. Pokiaľ žalobca 1/ v odvolacom konaní zotrval na svojej argumentácii, aj odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o neopodstatnenosti žaloby z uvádzaných dôvodov, ponúkol dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho hľadiska nebolo možné akceptovať argumentáciu odvolateľa (žalobcu 1/).

Z tvrdenia dovolateľa vyplýva, že konanie je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 1 písm.b/ O.s.p.) a odôvodnil svoje dovolanie tým, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania. Dovolací súd poukazuje na to, že nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov nie je uvedené medzi prípustnými dôvodmi dovolania, ktoré sú vymedzené v ustanovení § 241 ods. 1 písm.a/ až c/ O.s.p. Pre tento záver svedčí ustanovenie § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p., ktoré upravuje, že dovolací súd nevykonáva dokazovanie. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Z § 132 O.s.p. vyplýva, že dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Pri uplatnení zásady voľného hodnotenia dôkazov súd

v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvého stupňa; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonať dokazovanie (§ 213 ods. 3 až 5 O.s.p.). Súd rozhodujúci o dovolaní nepreskúmava správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to už len z toho dôvodu, že v konaní o tomto opravnom prostriedku nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy; na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu totiž nemá možnosť dôkazy sám vykonávať (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.). Keď najvyšší súd nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdov, lebo si nemôže pre svoje rozhodnutie zabezpečiť rovnaké podklady a predpoklady doplnením alebo zopakovaním dokazovania, aké mal súd, ktorý dôkazy hodnotil. Namietané nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá.

Pokiaľ ide o námietku žalobcu 1/ spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm.a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Dovolateľ namietal, že odvolací súd bez toho, aby opakovalebo doplnil dokazovanie svoje rozhodnutie založil aj na skutkových zisteniach, ktoré vyvodil z listu Krajského úradu v Bratislave zo dňa 9.6.1997 zn. X. a zo znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. X. z odboru písmoznalectva, súd prvého stupňa týmito listinami nevykonale dokazovanie a vo svojom rozhodnutí ich ani nespomenul. Konaním odvolacieho súdu došlo k odňatiu možnosti mu konať pred súdom.

Dovolací súd zistil, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) skutkových zisteniach, než súd prvého stupňa a preto mu nevznikla povinnosť opakovale dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. Odvolací súd

v porovnaní so súdom prvého stupňa pre rozhodnutie vo veci nepoužil nové ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité. Nebolo preto povinnosťou odvolacieho súdu postupovať podľa § 213 ods. 3 O.s.p. a jeho procesný postup v dôsledku toho nevykazuje vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 56/2012, Najvyšší súd Slovenskej republiky už konštatoval : „Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým. Takýto postup súdu nie je odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.“.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľ namietal aj skutočnosť, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav.

O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu 1/ boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom 1/ vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu 1/ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie (do potvrdzujúcej časti výroku odvolacieho súdu) odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p.

v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Rovnako v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. dovolací odmietol aj dovolanie žalobcu 1/ smerujúce voči výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, nakoľko touto časťou dovolania napadnuté rozhodnutie má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), prípustnosť dovolania proti nemu nepripúšťa ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. a ani v tomto prípade dovolací súd nezistil, že by došlo k vade konania v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

V dovolacom konaní žalobcovia nemali úspech a nevzniklo im právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaným nepriznal dovolací súd náhradu trov tohto konania, lebo nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová